

ERDÉSZETI MEGFIGYELÉSEK

Az erdészeti megfigyelések az előző évhez hasonlóan kiterjedtek a faállományok fatermésének és egyes fák kerületnövekedésének mérésére, a fák egészségi állapotának becslésére valamint a talajvízszint mérésekre. A Megállapodásnak megfelelően a Jelentés tartalmazza az 1997. évi adatokat a kölcsönösen egyeztetett formátumban. A megfigyelési helyek adatait a mellékelt helyszínrajz és táblázat tartalmazza.

Értékelés

A meteorológiai és hidrológiai viszonyok

Az 1997-es évet viszonylag kiegyensúlyozott hidrológiai viszonyok jellemezték. A száraz telet bőséges tavaszi és július végéig tartó nyári csapadékos időszak követte és a vízpótló rendszer vízellátása folyamatos volt.

Az Országos Meteorológiai Szolgálat adatai alapján a vegetációs időben lehullott csapadék közelítőleg megegyezett az elmúlt 25 év átlagával, a hőmérséklet azonban elmaradt a sok éves átlagtól.

Talajvízszintet csak néhány erdőterületen mértek, vagyis a megállapítások csak az adott helyre vonatkoznak, és nem tükrözhetik az egész hullámtér talajvíz-helyzetét. A talajvíz-kutak adatai alapján a változások irányai nem mutatnak egységes tendenciát, hanem nagyon is helyhez kötött mozgásokról van szó. A területek egy részén (Lipót, Ásrányráró) az elmúlt két év vízutánpótlása számottevően megemelte az 1993-94 évi időszakhoz képest a vegetációs időben mért talajvízszintet és biztosította a folyamatos kavicsréteg feletti elhelyezkedését. Ez a helyzet viszonylag kedvező a nemesnyárok számára, a fűzeknek azonban önmagában nem elégséges, szükségük lenne az elöntésre amire rendszeresen nem kerül sor. Általánosságban megállapítható, hogy a talajvízszint 1996-1997. években általában kisebb ingadozást mutatott, kivétel az 1997-es árvíz, amely hasonló lefutású volt, mint az 1991. évi árhullám. A talajvízszint mélységi helyzete az 1993-94-es szintnél magasabb volt, de az elterelés előtti szintet nem igen érte el. A Duna közvetlen partmenti szakaszán nem javult a helyzet.

Az 1996. évi faállomány-növekedés

A Szigetközben a különböző fajtájú nemesnyárok nagy területeket foglalnak el, így gazdaságilag jelentősek. Ezért a parcellák nagy része is nemesnyársban, elsősorban a legnagyobb jelentőséggel bíró olasznyársokban ('I-214' klón) lett kitűzve.

Az 1997. év elején végzett mérések az 1996. év tenyészidőszakában képződött értékeket mutatják.

A faállományok növekedésében bekövetkezett változások legjobb mutatói a növedékadatok, ezek közül is elsősorban az összfatermelés fatérfogatának a folyónövedéke, melynek vizsgálata során megállapítható volt, hogy minden bizonnyal a kedvező csapadékviszonyok következtében - valamennyi parcella összfatermésének folyónövedéke emelkedett, még az Öreg-Duna partján lévő Dunasziget 15 A erdőrészletben lévő kísérleti területen is, amelyen 1995. évben negatív növedék volt tapasztalható.

A Lipót 4 A erdőrészlet területén egy nemesnyár fajta-összehasonlító kísérlet folyik, 8 különböző klónnal.

Az adott környezeti feltételek mellett az 'OP-229' (újabb nevén: 'Agathe F'), valamint a 'H-528' klónok növedéke bizonyult a legjobbnak. Kedvezőtlenebbül alakult a 'Kopeczky' és a 'Pannónia' klónok összfatermésének folyónövedéke. Már országosan zajlik az olasznyár más, kedvezőbb tulajdonságú, rezisztensebb klónokkal való lecserélése, amit az eddigi vizsgálati eredmények a Szigetközben is indokolnak.

Összességében megállapítható, hogy a Duna elterelését követő három év során a térség jelenleg kiemelt gazdasági jelentőségű fafaja ('I-214' olasznyár) vizsgálatokor az összfatermelés folyónövedékében jelentős, szignifikáns visszaesést tapasztaltunk. Ugyancsak csökkent az egyéb nemesnyár klónok, valamint a fűz fatérfogat-növedéke is. 1996-ban azonban - minden bizonnyal a kedvező csapadékviszonyok következtében - az összfatermelés folyónövedéke a megfigyelt kísérleti területeink túlnyomó többségén emelkedett.

A fák kerületnövekedése

Az intenzív növekedés 1997. évben a tavaszi nagyon alacsony hőmérséklet miatt nagyon későn, csak májusban indult meg, vége is csak szeptember elejéig tartott. A tényleges növekedési időszak így az átlagosnál két-három héttel rövidebb volt.

Lipót 4A: Az erdőrészlet a nyártermesztéshez jó termőhellyel rendelkezik, a termőréteg vastag, a hidrológiai viszonyok általában kedvezőek voltak. Ilyen termőhelyi feltételek mellett az állományoktól ebben a korban jobb növekedés lenne elvárható. A különböző nyárklónok kerületnövekedése 1994. óta stagnál, a korábbi értékekhez képest idén további csökkenés figyelhető meg.

15A: A közvetlenül a Duna partján található erdőrészletben lévő 'I-214' nyár növedéke a korának megfelelő szinttől és korábbi fatermő-képességétől messze elmarad.

15B: A fehérynár parcellán ezévbén erőteljes csökkenést tapasztaltak. A korábbi három év viszonylag jobb növekedéshez az is hozzájárult, hogy erőteljes tisztítással (a fák számának csökkentésével) megnövelték a fák növekedési területét, és a kedvezőbb életfeltételek által gyorsabb növekedésre serkentették őket. Ez a hatás mára elmúlt.

22B: Az egyes erdőrészekben az amerikai kőris és kocsányostölgy növekedésében az előző évekhez viszonyítva - az egészséges fák esetében - jelentős eltérés nem volt megfigyelhető.

Összefoglalva megállapítható, hogy a Duna elterelését követően valamennyi faállomány növekedésében törésszerű csökkenés következett be, amit az elmúlt évek javuló hidrológiai viszonyai sem tudtak visszaállítani az eredeti mértékre.

A fák egészségi állapota

A megváltozott hidrológiai viszonyok a növekedés csökkenése mellett legközvetlenebbül az egészségi állapot változásában jelentkeznek. Ez az állapot sokkal nehezebben határozható meg objektív módon, mint a növekedés csökkenése, hiszen sok esetben szubjektív megítélésről van szó. Ezen szubjektív hatások csökkentésére, létrehoztunk egy olyan, 26 állandó pontból álló mintahálózatot, amely reprezentálja a hullámtéri erdőket, és az évenkénti azonos időben való visszatérés lehetővé teszi egy realisztikusabb kép kialakítását.

A tavaszi lombkárosítások mértékének a felvétele és a károsítók azonosítása során a következők állapíthatók meg:

A nyáron kétféle rovarpusztítást észlelték nagyobb mértékben (20-40%): a nagy nyárlevelész és az aranyfarú pille levélrágása volt számottevő. Általában megállapítható volt, hogy az olasz nyáron ritkább koronát fejlesztettek, a levelek időnként egészen aprók voltak.

A fűzállományok általános kondíciója az év első felében csak közepesnek, gyenge közepesnek volt minősíthető. A törzseken nagyon sok járulékos rügy hajtott ki, a koronában sok volt a száraz ág, helyenként egész foltokban pusztultak a fák, mindez arra utal, hogy ez a termőhely már nem a fűz termőhelye, hanem annál szárazabbá vált.

A kedvező meteorológiai és javuló hidrológiai viszonyok együttes hatása eredményeképpen ebben az évben nem jelentkezett az utóbbi évek jellegzetes nyári, aszály okozta lombvesztése.